econventio

kerekasztal közhasznú egyesület

ECONVENTIO FELNŐTT TESZT 2024. KUTATÁSI JELENTÉS

2025.

econventio
kerekasztal közhasznú egyesület

Tartalom

Az Econventio-mérés és felépítése 3

Közreműködők 4

Érdekességek 5

Általános eredmények 5
Területi egyenlőtlenségek 8
Demográfiai tényezők hatása 11
Attitűdök hatása a pénzügyi tudatosságra 15

Eredmények kérdésenként 20

1. Általános pénzügyi ismeretek, banki szolgáltatások 21
2. Befektetések, megtakarítások 22
3. Hitelezés 24
4. Munka világa 25
5. Általános gazdasági ismerek 27
6. Biztosítás, nyugdíj 29

Melléklet 32

econventio
kerekasztal közhasznú egyesület

Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. ábra Felnőtt tesztek átlagos eredményei (pont) 2015-2024 között 5
2. ábra A válaszadók megoszlása a helyesen megválaszolt kérdések száma szerint, % 6
3. ábra Helyesen megválaszolt kérdések aránya témakörönként, % 7
4. ábra Számításos kérdésekre helyes választ adók aránya, % 8
5. Átlagos eredmény lakóhely szerint külön-külön és összesen, pont 9
6. ábra Átlagos teszteredmények vármegye szerint külön-külön, % 10
7. ábra Helyes válaszok átlagos száma életkoronként külön-külön, db 11
8. A válaszadók iskolai végzettség és jövedelem szerinti megoszlása, % 13
9. ábra Helyes válaszok átlagos száma iskolai végzettség és pénzügyi oktatás szerint, pont 14
10. ábra Helyes válaszok átlagos száma témakörönként, korcsoportonként külön-külön, pont 15
11. ábra Válaszadók korrupcióval kapcsolatos attitűdjei szerinti megoszlás, % 17
12. ábra Helyes és helytelen választ adók megoszlása kérdésenként, % 20

1. táblázat Átlagos eredmények vármegye szerint külön-külön, % 10
2. táblázat Helyes válaszok átlagos száma, db (maximum=30) 13
3. táblázat Helyes válaszok átlagos száma a biztosításokkal kapcsolatos attitűdök függvényében, db 16
4. táblázat Átlagos eredmény a korrupcióval kapcsolatos attitűdök és gazdasági hírek fogyasztása függvényében, pont 18
5. táblázat Átlagos eredmény a korrupcióval kapcsolatos attitűdök és altruizmus függvényében, pont 19
6. táblázat Helyes válaszok aránya, % 32

AZ ECONVENTIO-MÉRÉS ÉS FELÉPÍTÉSE

A pénzügyi kultúra az egyének pénzügyi döntéshozatalát meghatározó tényezőket foglalja magába. Az Econventio felmérés hat témakörben 40 kérdésből áll össze (ebből 30 darab tudásteszt-kérdés és 10 darab attitűdkérdés), amely témakörök a mindennapi pénzügyek területeit érintik:

1. Általános banki, pénzügyi ismeretek: számlavezetés, tranzakciós költségek, bankkártya használat, bankrendszer, pénzügyi szolgáltatások, devizák és valuták
2. Befektetések és megtakarítások: befektetési formák, célok, időtávok, kamat és hozam különbsége, hozam és kockázat kapcsolata
3. Hitelek: diákhitel, egyéb hitelfajták és jellemzőik
4. A munka világa: diákmunka, jövedelem, adók és járulékok, vállalkozások
5. Általános gazdasági ismeretek: infláció, államadósság, adózás
6. Biztosítás és nyugdíj: öngondoskodás, nyugdíjrendszer, biztosítások típusainak jellemzői

A kérdőív témakörönként 5-5 darab tudásteszt kérdést tartalmaz, ebből 3-3 darab elméleti jellegű, 1-1 darab digitalizációval, FinTech-kel kapcsolatos kérdés, míg a témakörök utolsó tudásteszt kérdései pedig számítási feladatok. A 30 tudásteszt kérdésre adott helyes válaszokat figyelembe véve számítjuk az Econventio-indexet. Az index értéke a kitöltők átlagteljesítménye, azaz a helyes válaszok arányának átlagaként van definiálva. Ennek értéke a modell mind a hat vizsgálati dimenzióját egy-egy számértékkel jellemezzük, mely gyakorlatilag az egyes dimenziókra adott helyes válaszok átlagos számát mutatja. Az Econventio-indexet úgy állítjuk elő, hogy a modell mind a hat dimenziója azonos súllyal befolyásolja az index értékét. Az Econventio-index így egy [0;100] intervallumba eső érték, melynek magasabb értéke magasabb átlagteljesítményt mutat.

A kérdőív a 30 darab tudásteszt kérdés mellett témakörönként változó számban attitűdkérdéseket is tartalmaz, amellyel a kitöltők pénzügyekhez és bizonyos témakörökhöz való hozzáállását vizsgálhatjuk, ilyen többek között a korrupció megítélése vagy a válaszadók vállalkozói hajlandósága.

A kérdőíven elért eredmények feldolgozása során az Econventio-index kiszámítása mellett az egyes kérdésekre adott válaszokat és attitűdöket olyan demográfiai tényezőkkel is összehasonlítottuk, mint például a válaszadók iskolai végzettsége vagy életkora, amely összehasonlítások segíthetnek a felnőtt lakosság pénzügyi kultúra sajátosságainak jobb megértésében és a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó programok kialakításában.

Közreműködők

Az Econventio felmérés előkészítésében és lebonyolításában résztvevő intézmények és képviselőik, akiknek ezúton is köszönetüket fejezzük ki közreműködésükért:

Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület:

Sápi Ákos

Nemzeti Adó- és Vámhivatal:

Dr. Vas Adrienn

Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar:

Dr. Kovács Péter

Bodó Regina

Kovács Bence Gábor

Kuruczleki Éva

Rácz Tamás

Szántó Tünde Katalin

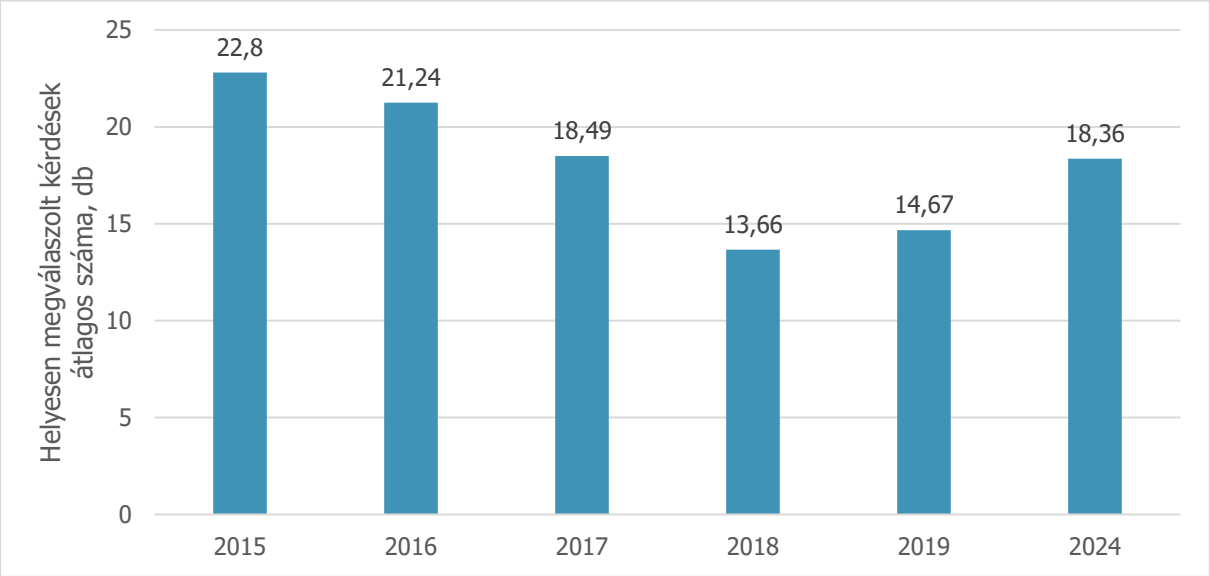
ÉRDEKESSÉGEK

A kérdőívet összesen 1053 fő töltötte ki. A korábbi évek gyakorlataival összhangban a válaszok feldolgozása során azokat a válaszadókat, akik 5 percnél rövidebb idő alatt töltötték ki a felmérést (ennyi idő szükséges minimálisan ahhoz, hogy végig olvassák a felmérés kérdéseit és a válaszalternatívákat, anélkül, hogy a helyes válaszon elgondolkodnának) vagy véletlenszerű válaszokat adtak (például azonos választ jelöltek meg minden egyes kérdés esetén) kiszűrtük, így az érvényes választ adók száma 907 fő. A továbbiakban ezen kitöltők eredményeire koncentrálunk, a részleges vagy érvénytelen kitöltéseket a vizsgálatban nem szerepeltetjük.

Általános eredmények

A felnőtt teszt 5 év után tért vissza: a 2019-es eredményekben megfigyelhető javulás itt is folytatódott, kis mértékű javulás figyelhető meg, azonban a válaszadók 2024-ben átlagosan 18,36 db kérdést tudtak helyesen megválaszolni (61,2%) a 30 db tudásteszt kérdésből, amely elmarad az első néhány év átlagos eredményétől, ahogy az a lenti ábrán is látható.

1. ábra Felnőtt tesztek átlagos eredményei (pont) 2015-2024 között

Forrás: saját szerkesztés

Az érvényes kitöltők körében mindössze 2 fő rendelkezik hibátlan kitöltéssel, 90% feletti eredménnyel (27 pont vagy annál magasabb eredmény) is csak összesen 49 fő (a kitöltők 5,4 százaléka). Hasonló nagyságrendben találhatjuk a kitöltők alsó harmadát, 30% vagy annál alacsonyabb eredménnyel (legfeljebb 9 pont) összesen 54 fő (6%) rendelkezik, minden kitöltő szerzett legalább 1 pontot. A kitöltők pontszám szerinti megoszlását a lenti ábra szemlélteti, a kitöltők pontszám szerinti eloszlására enyhe jobboldali aszimmetria jellemző, a kitöltők többsége (471 fő, 51,9%) átlag feletti eredményt ért el, a leggyakoribb elért eredmények a 19 és 20 pont voltak, a

kitöltők 8,4-8,4 százaléka (mindkét esetben egyformán 76-76 fő) válaszolt meg ennyi kérdést helyesen.

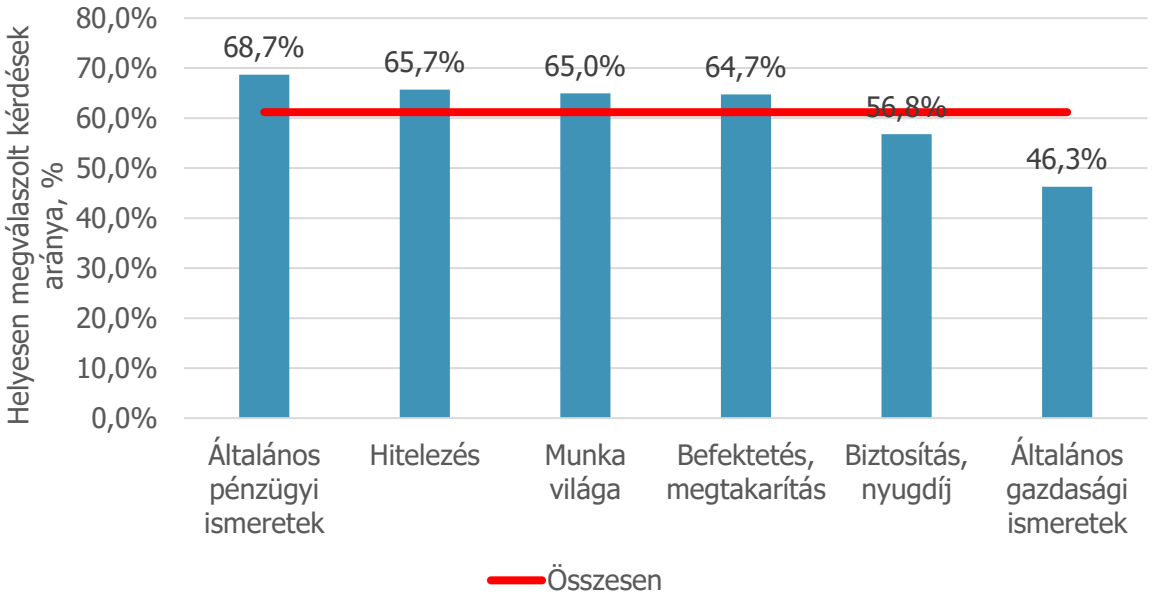
2. ábra A válaszadók megoszlása a helyesen megválaszolt kérdések száma szerint, %

Forrás: saját szerkesztés

Témakörönként vizsgálva, hogy a válaszadók a tudásteszt kérdések közül átlagosan mennyit tudtak helyesen megválaszolni, kiderül, hogy a leggyengébben az általános gazdasági ismeretek témakörben teljesítettek a válaszadók (átlagosan mindössze a kérdések 46,3%-át, 2,32 db kérdést tudtak helyesen megválaszolni az 5 db tudásteszt kérdésből), míg legjobban az általános pénzügyi ismeretek témakörben teljesítettek (68,7%, átlagosan 3,43 db helyes válasz). Érdekesség, hogy annak ellenére, hogy az általános gazdasági ismeretek témakörben míg több kérdés esetén a válaszadók legfeljebb 40%-a tudott helyes választ adni (innen származik az 5 db legalacsonyabb arányban helyesen megválaszolt kérdés közül 3 db is), addig a közpénzről szóló kérdést (30. Mi a közpénz?) a válaszadók 91,29%-a helyesen válaszolta meg, ami jelentős javulás 2019-hez képest, amikor ugyanezen kérdést a válaszadók mindössze 77,34 százaléka tudta megválaszolni, ami a közéleti-gazdasági események pénzügyi ismeretekre gyakorolt hatását mutatja.

3. ábra Helyesen megválaszolt kérdések aránya témakörönként, %

Forrás: saját szerkesztés

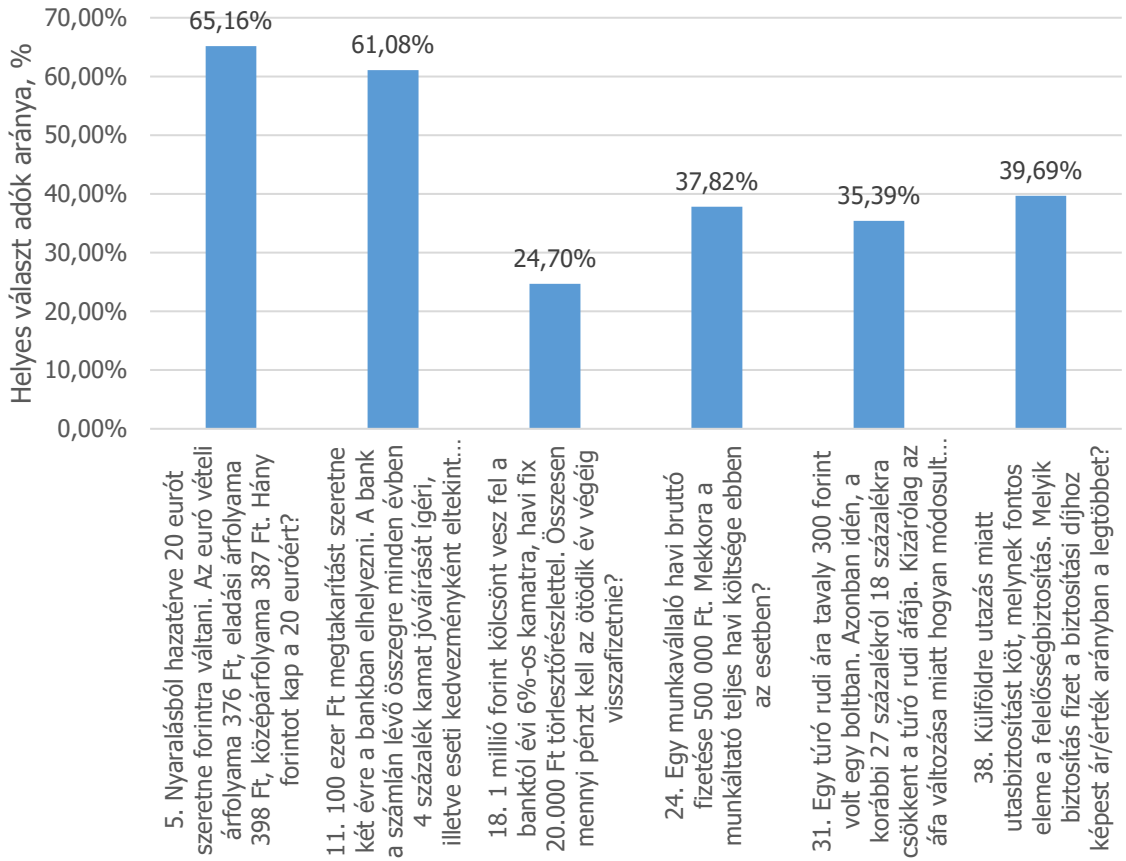
Az egész teszten a legalacsonyabb arányban helyesen megválaszolt kérdés a *27. Magyarországon melyik szektor állítja elő a GDP legnagyobb részét?* kérdés volt (Általános gazdasági ismeretek modul). A válaszadók egyharmada szerint az ipar járul hozzá legjelentősebb mértékben a GDP előállításához, ezt követi a szolgáltató szektor (a helyes válasz, amit a válaszadóknak csak 24,1%-a választott), majd a pénzügyi szektor (15,4%). Ezek a korábbi eredményekkel összhangban állnak, míg a középiskolás teszteken jellemzően a mezőgazdaság a legnagyobb arányban választott opció, úgy a felnőtt lakosság körében korábban is az ipart választották (2018-ban pl. 38%-uk, míg a szolgáltató szektort csak 23,4%).

Hasonlóan szélsőséges eredményeket láthatunk, ha kérdésenként vizsgáljuk a második leggyengébb témakört, a biztosítás és nyugdíj témakört. Az egész teszt legeredményesebb kérdése ebben a témakörben található, a készülékbiztosítást a válaszadók 95,92%-a ismerte, azonban egy szintén biztosításhoz kötődő kérdésnél, amely a középiskolások balesetbiztosításához kapcsolódott: bár legnagyobb arányban a helyes választ adók voltak, további 42,1 százalékuk valamilyen feltételhez, pl. tanulóbiztosítás kötéséhez (16,8%) vagy olyan biztosításhoz kötötte, amiben szerepel a csonttörés, mint biztosítási esemény (25,4%).

A témakörök utolsó, számításos kérdéseit nagyon változó arányban tudták helyesen megválaszolni a válaszadók, a 6 db számításos kérdésből átlagosan 2,64 darabot tudtak helyesen megválaszolni, a legnagyobb arányban, 65,16 százalékuk a valutaváltással kapcsolatos kérdést válaszolta meg (Általános pénzügyi ismeretek, banki szolgáltatások modul), míg legalacsonyabb arányban a banki törlesztésre

vonatkozó kérdést a Hitelezés modulból (24,70%), amely a kérdőív második legalacsonyabb arányban helytelenül megválaszolt kérdése volt.

4. ábra Számításos kérdésekre helyes választ adók aránya, %

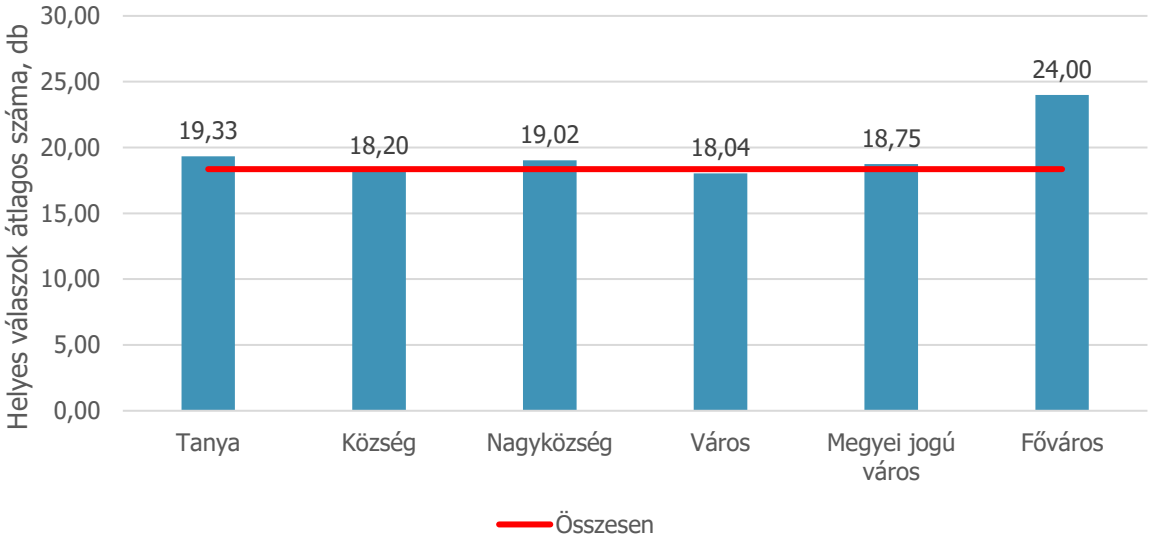

Forrás: saját szerkesztés

Területi egyenlőtlenségek

A teszteredményeket lakóhely szerint vizsgálva megfigyelhető a azt láthatjuk, hogy bár alapvetően gyenge kapcsolat jellemző a lakóhely és az elért eredmény között (H=0,132), a fővárosban élők eredménye azonban kimagaslik a mezőnyből: a helyes válaszok átlagos száma a fővárosban volt a legmagasabb, 24,00 pont (a maximálisan elérhető 30 pontból), míg a legalacsonyabb átlagos eredményt a városokban élők érték el, 18,04 ponttal, ők, és a községekből érkező válaszadók maradnak el mindössze az átlagtól, bár itt ki kell emelni, hogy a válaszadók 47,5 százaléka (431 fő) érkezett községekből, jelentősen felülreprezentálva a községben élőket a mintában, és így az átlagos eredményre is túl nagy hatást gyakorolva, míg a fővárosban élők a minta elenyésző részét, mindössze 1,21 százalékát tették ki (11 fő).

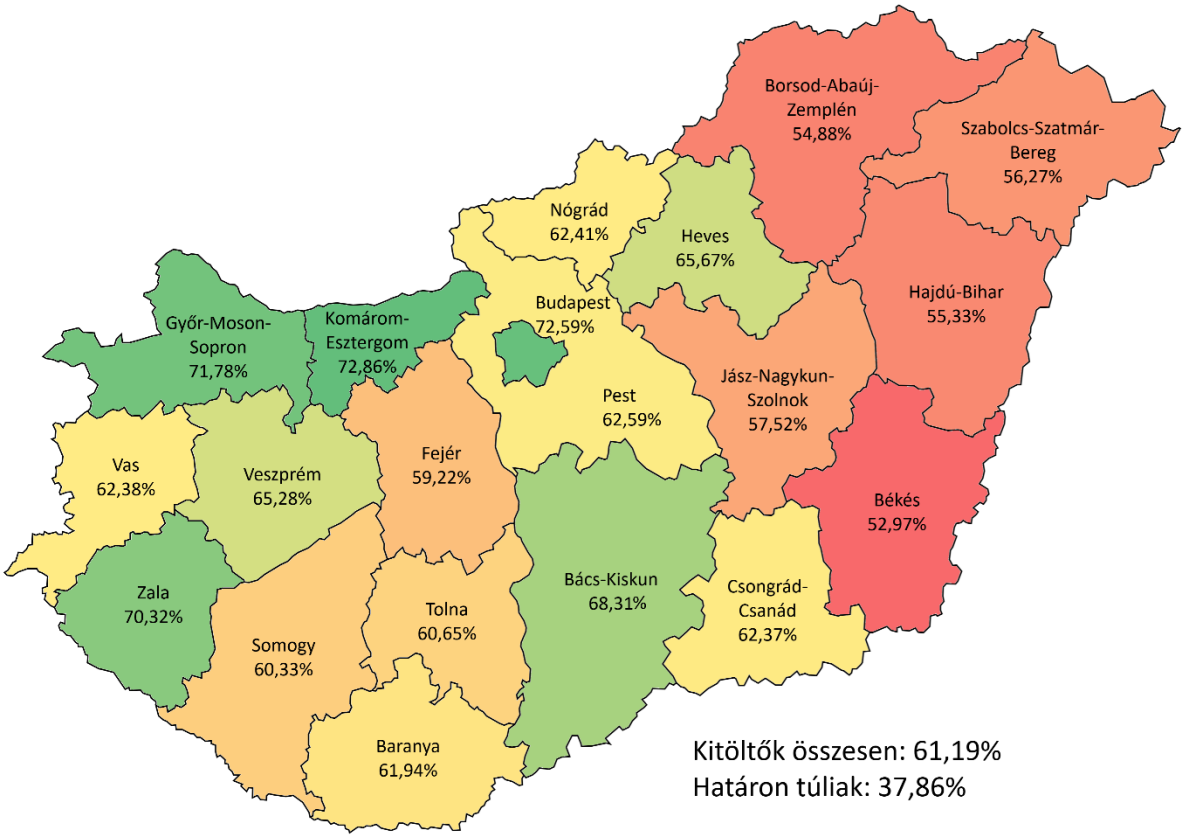
5. Átlagos eredmény lakóhely szerint külön-külön és összesen, pont

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók átlagos eredményeit a vármegyék szintjén megfigyelve bár nem minden vármegye esetén, de általánosságban kelet-nyugati megosztottságot figyelhetünk meg, a határon túliak (14 kitöltő, 37,86%-os átlagos eredmény) kivételével a legrosszabbul teljesítők mind az ország keleti felében találhatók. A legeredményesebb kitöltők az ország észak-nyugati és középső felében, Komárom-Esztergom vármegyében (72,86%), Budapesten (72,59%) és Győr-Moson-Sopron vármegyében (71,78%) találhatók. Az eredmények alapján közepesnél gyengébb erősségű kapcsolat figyelhető meg a lakóhely és a teszten elért eredmény között (H=0,369), azonban a minta alacsony elemszáma miatt messzemenő következtetéseket nem vonhatunk le a lakosság egészére vonatkozóan (mivel pl. mindössze 9 fő budapesti vagy 14 fő határon túli kitöltő volt). Külön vizsgálva a tudásteszt kérdéseket (témakörönként 4-4 db, összesen 24 db tudásteszt kérdést kellett megválaszolniuk) és számítási feladatokat (témakörönként 1-1 db, összesen 6 db), az eredmények hasonló területi mintázatot mutatnak, illetve észrevehető az is, hogy a számításos feladatok nagyobb kihívást jelentettek a válaszadóknak, a számításos feladatok átlagos eredménye minden vármegye és területi egység esetén alacsonyabb, mint a tudásteszt-kérdéseké (ezt támasztja alá az is, hogy a 7 legnagyobb kihívást jelentő kérdésből 4 db számítási feladat volt.

6. ábra Átlagos teszteredmények vármegye szerint külön-külön, %

Forrás: saját szerkesztés

1. táblázat Átlagos eredmények vármegye szerint külön-külön, %

TERÜLETI EGYSÉG	ÁTLAGOS EREDMÉNY, %		
	Összesen	Számításos feladatok (maximálisan elérhető 6 pont arányában)	Tudásteszt kérdések (maximálisan elérhető 24 pont arányában)
Komárom-Esztergom	72,86	57,14	76,79
Budapest	72,59	62,96	75,00
Győr-Moson-Sopron	71,78	64,34	73,64
Zala	70,32	59,14	73,12
Bács-Kiskun	68,31	52,12	72,35
Heves	65,67	45,56	70,69
Veszprém	65,28	51,85	68,63
Pest	62,59	45,37	66,90
Nógrád	62,41	46,81	66,31
Vas	62,38	42,06	67,46
Csongrád-Csanád	62,37	46,05	66,45
Baranya	61,94	43,06	66,67
Tolna	60,65	50,00	63,31
Somogy	60,33	40,65	65,24
Fejér	59,22	35,11	65,25

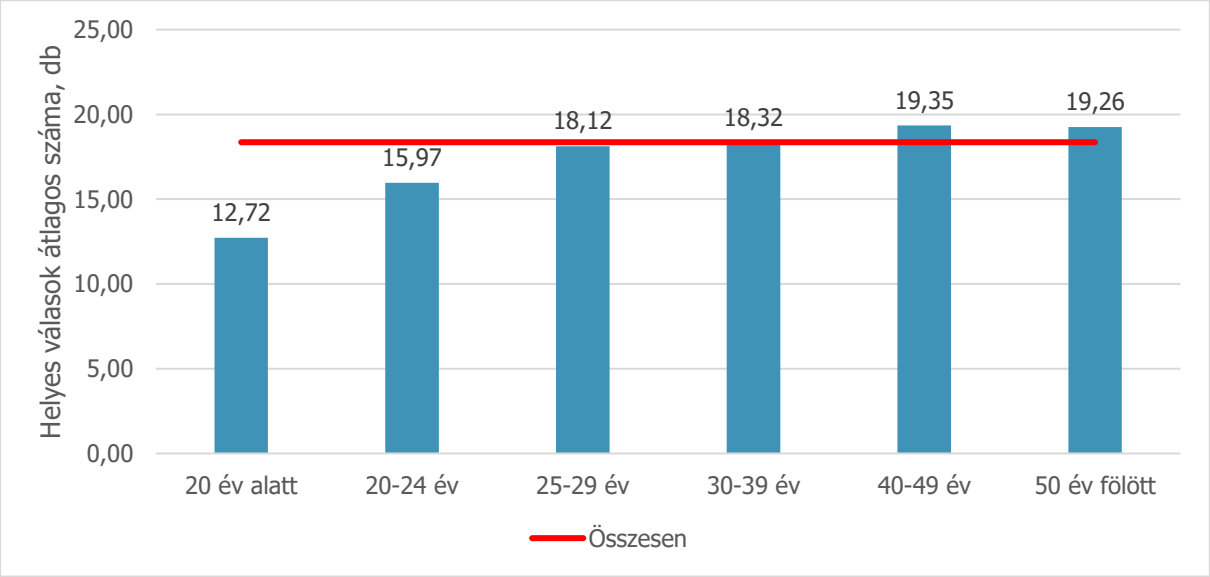
Jász-Nagykun-Szolnok	57,52	37,60	62,50
Szabolcs-Szatmár-Bereg	56,27	36,07	61,32
Hajdú-Bihar	55,33	39,72	59,23
Borsod-Abaúj-Zemplén	54,88	34,82	59,90
Békés	52,97	32,25	58,15
HATÁRON TÚL	37,86	19,05	42,56
KITÖLTŐK ÖSSZESEN	**61,19**	**43,97**	**65,50**

Forrás: saját szerkesztés

Demográfiai tényezők hatása

A teszten elért eredmény gyenge kapcsolatban áll az életkorral (H=0,302). Az előző évek eredményeivel összhangban áll az a megfigyelés, hogy az életkor (és a tapasztalat) növekedésével nő a tudásteszten elért eredmény átlaga, a legfiatalabbak és a legidősebbek között közel 7 pontnyi átlagos eltérés figyelhető meg, míg a 20 év alatti válaszadók átlagosan 12,72 db kérdést tudtak helyesen megválaszolni (42,39%-os átlagos teljesítmény), addig ez a 40-49 év közötti korosztályban már átlagosan 19,35 db helyes válasz (64,51%), de a legidősebb, 50 év feletti korosztály sem marad el tőlük jelentősen, 19,26 pontos (64,19%) átlagos eredményükkel. Tehát egyértelműen kijelenthető, hogy a felmérésen elért eredményben nagy szerepe volt a tapasztalatnak, az idősebb, tapasztaltabb válaszadók jelentősen jobban teljesítettek, mint a fiatalok, akiknek életkorukból adódóan még minden bizonnyal nem kellett annyi pénzügyi döntést meghozniuk, mint egy idősebbnek.

7. ábra Helyes válaszok átlagos száma életkoronként külön-külön, db

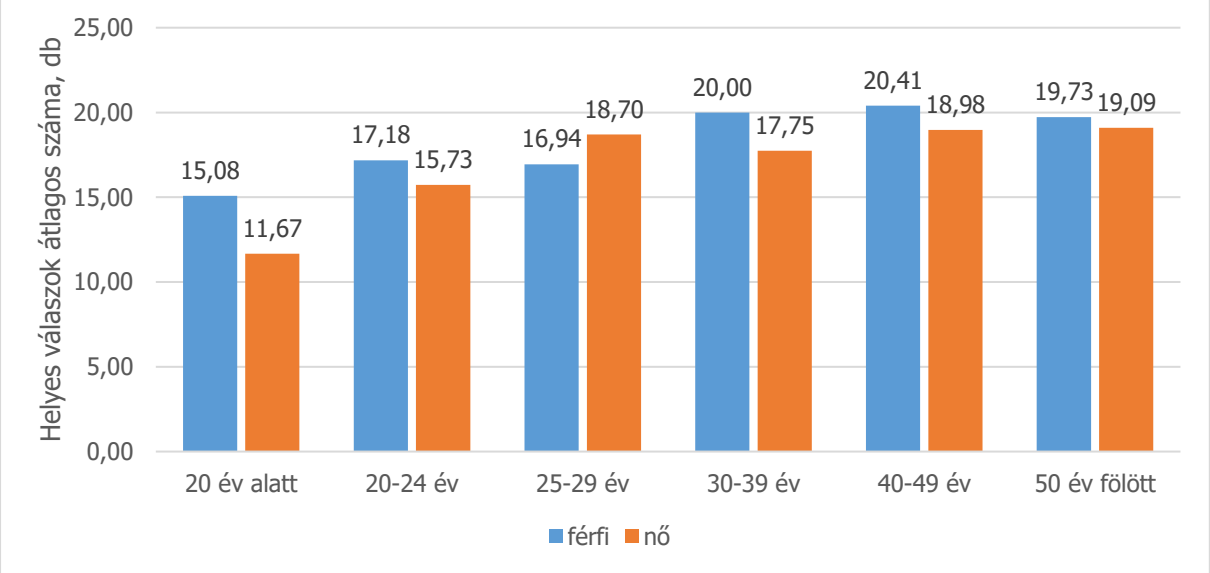

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók körében felülreprezentáltak a női válaszadók, közel kétharmaduk (676 fő, 74,53%) nő, míg a férfiak aránya csak 25,47% (231 fő). A férfi kitöltők átlagosan

19,35 pontot értek el a teszten, míg a nők eredménye átlagosan 18,02 pont, tehát a korábbi felmérésekkel összhangban, ismét különbséget fedezhetünk fel a férfiak javára, melynek átlagos mértéke az 1,3 pontot is meghaladja. Nemek és életkorok szerint vizsgálódva észrevehetjük azt, a nők átlagos eredménye mindössze a 25-29 év közötti korosztály esetén haladja meg a férfiakét, de általánosságban észrevehető mindkét nemnél, hogy az életkor növekedésével jellemzően nő a teszten elért eredmény is (tehát nemenként külön-külön vizsgálva is észrevehető a tapasztalat hatása, az nem jellemző mindössze csak valamelyik nemre).

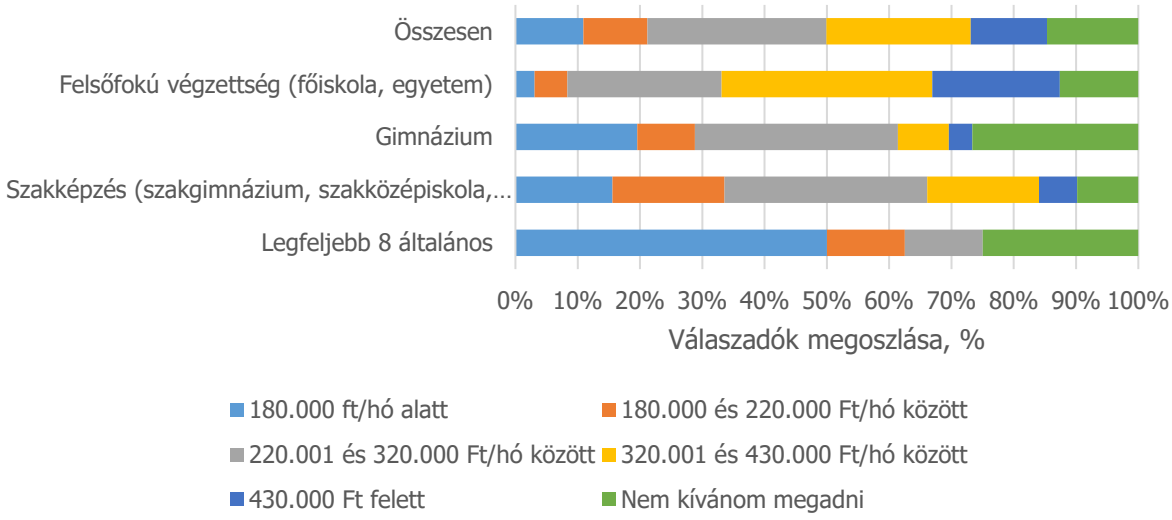
7. **ábra Helyes válaszok átlagos száma nemeként és életkoronként külön-külön, db**

Forrás: saját szerkesztés

Az iskolai végzettségeket megvizsgálva láthatjuk, hogy a szakképzésben végzettek jobb eredményeket értek el a „csak" gimnáziumi végzettségűeknél. A jövedelmi helyzet és a teszten elért eredmény között szignifikáns, bár gyenge (H=0,281) kapcsolat figyelhető meg, az alacsonyabb havi nettó jövedelemmel rendelkezők jellemzően gyengébben teljesítettek, mint a magasabb jövedelműek. Ez összhangban állhat az eredmények és az iskolai végzettség gyenge kapcsolatával is (H=0,289). A tesztet kitöltők körében közepes erősségű kapcsolatot (C=0,270) figyelhetünk meg az iskolai végzettség és a jövedelem között, a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők jellemzően magasabb jövedelemmel is rendelkeznek (ennek a továbbiakban bemutatottak fényében lesz jelentősége).

8. A válaszadók iskolai végzettség és jövedelem szerinti megoszlása, %

Forrás: saját szerkesztés

Összességében az látható, hogy mind a jövedelem, mind az iskolai végzettség növekedésével nő a teszten elért átlagos eredmény (ok-okozati kapcsolatot nem vizsgáltunk, de feltételezhetjük, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők magasabb havi jövedelemből gazdálkodnak, így ezek együttese komplexebb pénzügyi döntéshozatali helyzetbe hozhatja őket, így tájékozottabbak lehetnek), bár érdekesség, hogy a szakképzésben végzettek összességében és a magasabb jövedelmi csoportok esetén is magasabb eredményt értek el a teszten.

2. táblázat Helyes válaszok átlagos száma, db (maximum=30)

		LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉG*				
		Legfeljebb 8 általános	Szakképzés	Gimnázium	Felsőfokú végzettség	Összesen
HAVI ÁTLAGOS JÖVEDELEM	180.000 ft/hó alatt	16,25	15,67	15,61	19,38	16,16
	180.000 és 220.000 Ft/hó között	n.a.**	15,77	16,18	18,64	16,37
	220.001 és 320.000 Ft/hó között	n.a.	18,40	18,03	19,63	18,74
	320.001 és 430.000 Ft/hó között	n.a.	18,85	18,33	19,85	19,49
	430.000 Ft felett	n.a.	20,22	19,00	20,85	20,63
	Nem kívánom megadni	17,00	15,76	14,69	19,68	16,95
	Összesen	12,75	17,43	16,56	19,90	18,36

* A szakképzés magában foglalja a szakgimnázium, szakközépiskola, szakiskola, szakmunkásképző végzettségeket, a felsőfokú végzettség pedig a főiskolai (Ba, Bsc) és egyetemi (Ma, Msc) végzettségeket tartalmazza.

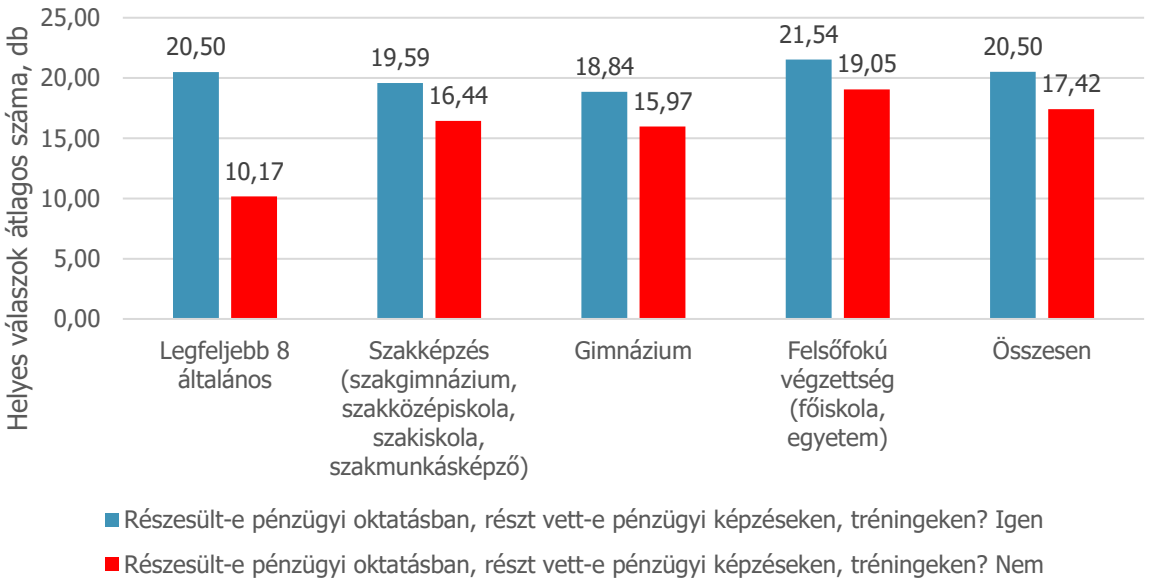
** ahol csak egy kitöltő eredménye állt rendelkezésre, nem került feltüntetésre a táblázatban. A legfeljebb 8 általános kategóriában nem érkeztek kitöltések a két legmagasabb jövedelmi csoportban.

Forrás: saját szerkesztés

Tovább vizsgálva a szakképzésben végzetteket, megfigyelhető, hogy körükben (31,5%) és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében (34,0%) magasabb a korábban pénzügyi oktatásban részt vettek aránya a minta egészéhez képest (30,4%),

míg legalacsonyabb arányban gimnáziumban végzettek körében találhatunk olyanokat, akik részesültek pénzügyi oktatásban (2,7%), ami részben annak is köszönhető, hogy a szakképzésben vannak kifejezetten pénzügyi-gazdasági képzések, míg a gimnáziumi képzéseken ezek nem elérhetőek vagy csak elenyésző arányban. Feltételezhető, hogy a pénzügyi oktatás megléte a szakképzésben hozzájárulhat a gimnáziumi eredményhez képesti jobb eredményhez, amit az eredmények is alátámasztanak. Általánosságban is elmondható, hogy a pénzügyi oktatás pozitívan befolyásolja a teszten elért eredményt (a pénzügyi képzések résztvevők átlagosan 20,50 db, míg azok, akik nem részesültek pénzügyi képzésben csak átlagosan 17,42 kérdést tudtak helyesen megválaszolni, H=0,270), és így a pénzügyi tudatosságot is, bár az iskolai végzettségi szint növekedése mellett a különbség lecsökken a pénzügyi képzéseken részt vett és részt nem vett kitöltők eredményei között, tehát a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők általában jobban tájékozottabbak, és ezáltal tudatosabbak is.

9. ábra Helyes válaszok átlagos száma iskolai végzettség és pénzügyi oktatás szerint, pont

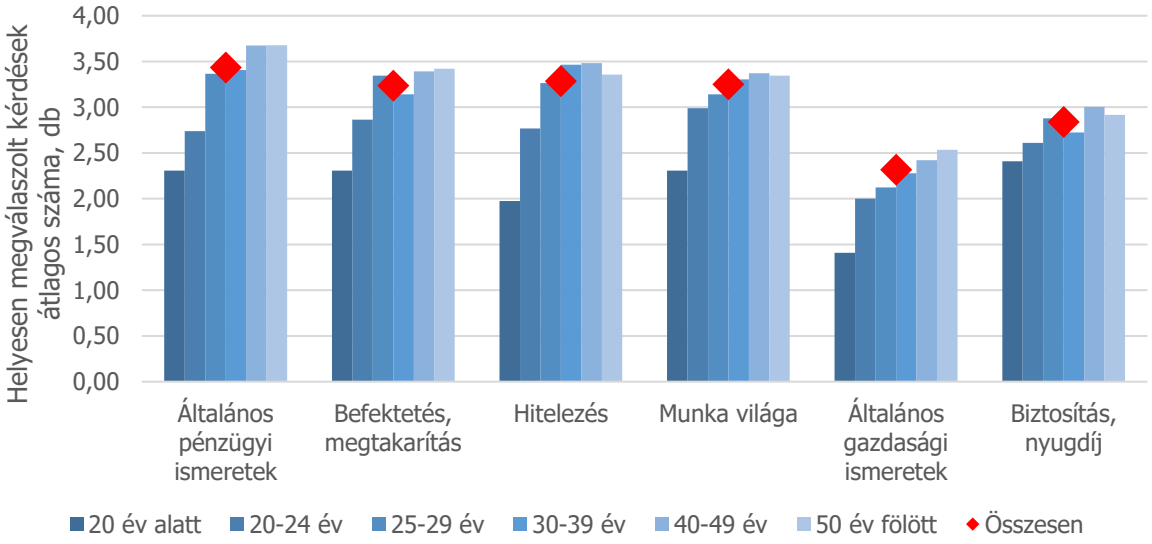
Forrás: saját szerkesztés

Érdekes azt megjegyezni, hogy a középiskolás felmérésekben az Econventio teszt önmaga is a pénzügyi oktatás egyik eszköze lehet, hiszen a kérdésen feltett tudásteszt kérdések arra ösztönözhetik a diákokat, hogy utánanézzenek a válaszoknak, azokra magyarázatokat keressenek, vagy akár az osztálytársakkal, tanárokkal megbeszélve tanuljanak a teszt tanulságaiból. A felnőttek kapcsán azt kell észrevennünk, hogy ez látszólag nem így van, azok, akik korábban töltöttek már ki Econventio-tesztet, átlagosan 18,85 db helyes választ adtak, az új résztvevők átlagos eredménye pedig 18,31 pont (H=0,024), viszont itt meg kell jegyezni, hogy az 5 éves kihagyás is éreztethette itt a hatását, hiszen ilyen időtávban (vagy még korábbi részvétel esetén) már nem sok visszatérő kitöltő volt (54 fő, a kitöltők 5,95 százaléka), a teszt

lényegesen kisebb szerepet játszhatott a válaszadók pénzügyi edukációjában, mint egy középiskolásnál.

A kitöltők életkorait vizsgálva azt láthatjuk, hogy az életkor gyenge (H=0,302) kapcsolatban áll a teszten elért eredménnyel, témakörönként külön-külön vizsgálva (ahogy az a lenti ábráról is leolvasható) és a teszten elért végeredmény összességében is elmondható, hogy a fiatalabbak gyengébben teljesítettek, míg az életkor növekedésével nőtt az elért eredmény, bár nem igaz az, hogy a legidősebb korcsoport teljesített a legjobban. A 20 év alatti kitöltők (39 fő) átlagpontszáma 12,72 pont, hozzájuk képest majdnem 7 ponttal magasabb átlagos teljesítménnyel rendelkeznek a 40-49 éves korosztály tagjai (19,35 pont), míg tőlük szinte minden témakörben (kivétel általános gazdasági ismeretek témakör) kis mértékben elmaradtak az 50 év feletti korcsoport tagjai (átlagpontszámuk 19,26 pont). Az tehát a korábbi évekhez hasonlóan itt is látszik, hogy az életkornak és ezen keresztül a tapasztalatnak fontos szerepe van, a legnagyobb különbség a hitelezés témakörben fedezhető fel, míg a legkisebb a biztosítás és nyugdíj témakörben.

10. ábra Helyes válaszok átlagos száma témakörönként, korcsoportonként külön-külön, pont

Forrás: saját szerkesztés

Attitűdök hatása a pénzügyi tudatosságra

A felmérés számos attitűdkérdést is tartalmazott, amelyben arra voltunk kíváncsiak, a válaszadók hogyan vélekednek egyes pénzügyi témákkal kapcsolatban. Az attitűd-kérdéseknél nincs olyan, hogy jó vagy rossz válasz, bár némely kérdés esetén egyértelműen meghatározható az, hogy az egyes pozitívabb vagy negatívabb attitűdök inkább tudatosabb vagy nem tudatosabb viselkedésre utalhatnak. A továbbiakban az attitűdök pénzügyi tudatosságra gyakorolt hatását mutatjuk be.

A teszten összességében, és a biztosításokkal kapcsolatos kérdésekben is jobban teljesítettek a biztosítások iránt nyitottabb válaszadók. Az eredmények azt mutatják, hogy nem feltétlenül kell biztosításokkal rendelkezniük a válaszadóknak ahhoz, hogy jobban teljesítsenek a teszten, az is elegendő, ha fontosnak tartják azt. A családi balesetbiztosítással (H=0,215) és a munkavállaló által biztosított tanulói balesetbiztosítással (H=0,097) kapcsolatos attitűdök gyenge kapcsolatban állnak a teszten elért eredménnyel. Ki kell emelni, hogy egy csoport kivételével (4 fő, 25,25 pontos átlagos eredmény a 30 pontból) egyértelmű határvonal húzható fel azok között, akik nyitottabbak a balesetbiztosítás iránt és/vagy rendelkeznek vele, illetve azok között, akik nem tudják, hogy van-e biztosításuk vagy nem tartják azt fontosnak, utóbbi csoportok jelentősen gyengébben teljesítettek, mint az előbbi csoport. Fontos még kiemelni, hogy a biztosítások iránt teljesen közönyös válaszadók teljesítettek a leggyengébben a teszten. A lenti táblázat összefoglalja, milyen átlagos eredményt értek el a válaszadók (tehát átlagosan hány darab tudásteszt kérdést tudtak helyesen megválaszolni a 30-ból) a 39. és 41. biztosításokkal kapcsolatos kérdésekre adott attitűdjeik függvényében.

3. táblázat Helyes válaszok átlagos száma a biztosításokkal kapcsolatos attitűdök függvényében, db

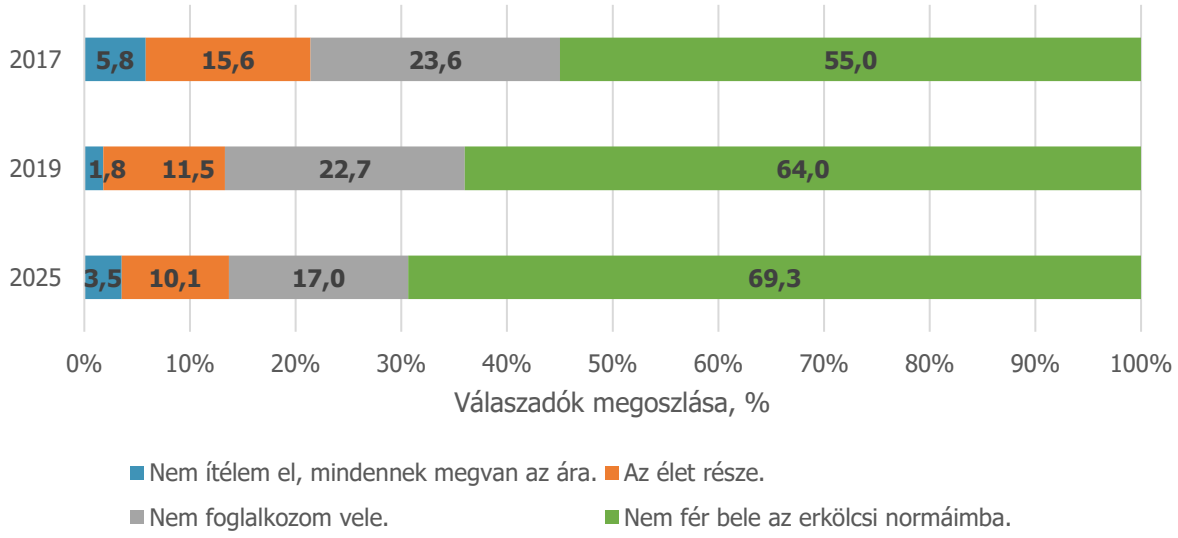
39. Mit gondol arról, hogy Ön és családtagjai rendelkezzenek baleset-biztosítással?	**41. Munkáltatója úgy dönt, hogy minden munkavállalója gyermeke részére tanuló balesetbiztosítást ad béren kívüli juttatásként. Mit gondol erről?**				
	Jó dolognak tartom, mert helyeslem, hogy a munkáltató segítse a családosokat, főleg egy gyermek balesete esetén.	Jó dolognak tartom, mert így a munkáltató növeli a gyermekes szülők biztonságérzetét.	Nem tartom jó dolognak, mert ez igazságtalanság, hiszen akinek nincs gyereke, annak nem lesz elérhető ez a juttatás	Nem tartom jó dolognak, mert ez a szülő dolga, és nem a munkáltatóé.	Összesen
Fontosnak tartom, és rendelkezünk is vele.	18,92	19,54	19,29	17,39	19,05
Fontosnak tartom, de nem rendkezünk vele.	17,82	17,73	20,69	18,21	18,37
Fontosnak tartom, de megmondom őszintén, hogy fogalmam sincs, hogy rendelkezünk-e valamilyen balesetbiztosítással.	16,28	16,28	14,00	14,67	15,76
Nem tartom fontosnak, mert úgysem fizet a biztosító.	16,56	15,92	15,77	17,80	16,31
Nem tartom fontosnak, mert velünk úgyse történik semmi veszélyes.	16,75	25,25	14,29	10,00	16,56
Összesen	18,28	18,80	18,54	16,86	18,35

Forrás: saját szerkesztés

2017-ben és 2019-ben is feltettük ugyanazt a kérdést a válaszadóknak a korrupcióról. Összevetve az akkori eredményeket az idei válaszokkal, azt láthatjuk, hogy bár a korrupciót elítélők aránya (akiknek nem fér bele az erkölcsi normáiba) folyamatosan

nőtt a vizsgált években (a 2017-es 55 százalékról 2024-ben már 69,35 százalékra), míg kevésbé pozitív, hogy azok aránya is nőtt, akik nem ítélik azt el (bár a 2024-es 3,53% még mindig nem éri el a 2017-es 5,8 százalékát). Tehát továbbra is kisebbségben vannak a korrupciót nem elítélők (azt az élet részének tekintőkkel együtt arányuk összesen 13,67%), arányuk növekedése nem egy jó folyamatnak tekinthető, az ő és a korrupciót elítélők arányának folyamatos növekedése utalhat a társadalom polarizálódására is.

11. ábra Válaszadók korrupcióval kapcsolatos attitűdjei szerinti megoszlás, %

Forrás: saját szerkesztés

A korábbi eredményekkel teljes mértékben összhangban áll, hogy a korrupcióval szemben megengedőbben lényegesen alacsonyabb eredményt értek el a teszten (14,4 pontos átlagos eredmény), míg azok, akiknek nem fér bele az erkölcsi normáiba, bőven átlag felett teljesítettek, átlagosan 19,1 darab kérdést helyesen megválaszolva.

A korábbiakban megemlítésre került a közpénzzel kapcsolatos kérdés (30. Mi a közpénz?) is, amely az egyik legnagyobb arányban helyesen megválaszolt tudásteszt kérdés volt, a válaszadók 91,29 százaléka helyes választ adott erre a kérdésre. Ezt összevetve a korrupcióval kapcsolatos attitűdökkel azt vehetjük észre, hogy míg a korrupciót el nem ítélők körében (*Nem ítélem el, mindennek megvan az ára*) a helyes választ adók aránya 65,63%, addig azok körében, akiknek nem fér bele az erkölcsi normáiba, 94,91% ismerte a közpénz fogalmát. Ezt összevethetjük további attitüdinális tényezőkkel is, hogy megtudjuk, kik tudatosabbak.

A pénzügyi és gazdasági hírek fogyasztása közepes erősségű kapcsolatban áll a teszten elért eredménnyel (H=0,372), akik tájékozódnak, jellemzően jobb eredményt is érnek el a teszten. Ezt kiegészítve a korrupcióval kapcsolatos attitűdökkel, észrevehetjük, hogy azok teljesítettek a leggyengébben, akik nem tájékozódnak, közülük is azok, akik nem ítélik el a korrupciót, de érdekes azt kiemelni, hogy még

azok körében is, akik rendszeresen olvasnak gazdasági híreket, a korrupciót el nem ítélők jelentősen gyengébben teljesítettek, ahogy azt a lenti táblázat is jól mutatja.

4. táblázat Átlagos eredmény a korrupcióval kapcsolatos attitűdök és gazdasági hírek fogyasztása függvényében, pont

32.MIT GONDOL A KORRUPCIÓRÓL?	33.SZOKOTT-E PÉNZÜGYI, GAZDASÁGI HÍREKET OLVASNI, HALLGATNI?			
	Egyáltalán nem	Leginkább nem, csak ha valami rendkívüli esemény történik	Igen, rendszeresen	**Összesen**
Az élet része.	12,83	18,62	20,21	**17,50**
Nem fér bele az erkölcsi normáimba.	16,03	19,02	21,08	**19,05**
Nem foglalkozom vele.	13,63	17,12	22,59	**16,86**
Nem ítélem el, mindennek megvan az ára.	10,50	15,65	15,71	**14,38**
Összesen	**14,79**	**18,53**	**20,94**	**18,36**

Forrás: saját szerkesztés

A kérdőív tartalmazott egy kérdést, amely arra volt kíváncsi, a válaszadók mennyire önzők: *26. Feltételezzük, hogy dönthetne, melyik világban él. Az árak mindegyik világban megegyeznek a jelenleg valóban érvényes árakkal, és a pénz is ugyanannyit ér. Melyiket választaná?* Meglepő módon a válaszadók többsége (68%) olyan világban élne, ahol mindenki ugyanannyit keres, még akkor is, ha ez azt jelenti, hogy kevesebbet keresnének, mint a többi világban, ami olyan morális dilemmákat vethet fel, amelyek vizsgálatára jelen felmérésben nincs lehetőség. Az önzőség és az altruizmus határvonalán mozog ez a világ, és bár pozitív eredmény, hogy a legönzőbb világot alacsony, 9,3 százalékos arányban választották, az egyértelműen az emberek önzőségére utal, hogy azt az altruista világot, ahol a mi jövedelmünk kevesebb, mint mindenki másé, mindössze a válaszadók 7,8 százaléka választotta. Az eredményeiket tekintve bár nagy különbségek nem fedezhetők fel, az, hogy ki mennyire önző vagy altruista, nem befolyásolta jelentősen a teszten elért eredményt (H=0,044), de ezek ellenére elmondható, hogy az önzőbb magatartás alacsonyabb eredménnyel társult. Ezt kontrasztba állítva a korrupcióval kapcsolatos attitűdökkel meglepően tapasztalhatjuk, hogy az egyetlen igazán altruistának tekinthető csoportban találhatjuk meg a legjobb (2021 pont) és a legrosszabb eredménnyel (6,00) rendelkezőket is, bár utóbbiak a korrupciót el nem ítélők csoportjából kerültek ki, akik esetén általánosságban az alacsonyabb pénzügyi tudatosság jellemző.

5. táblázat Átlagos eredmény a korrupcióval kapcsolatos attitűdök és altruizmus függvényében, pont

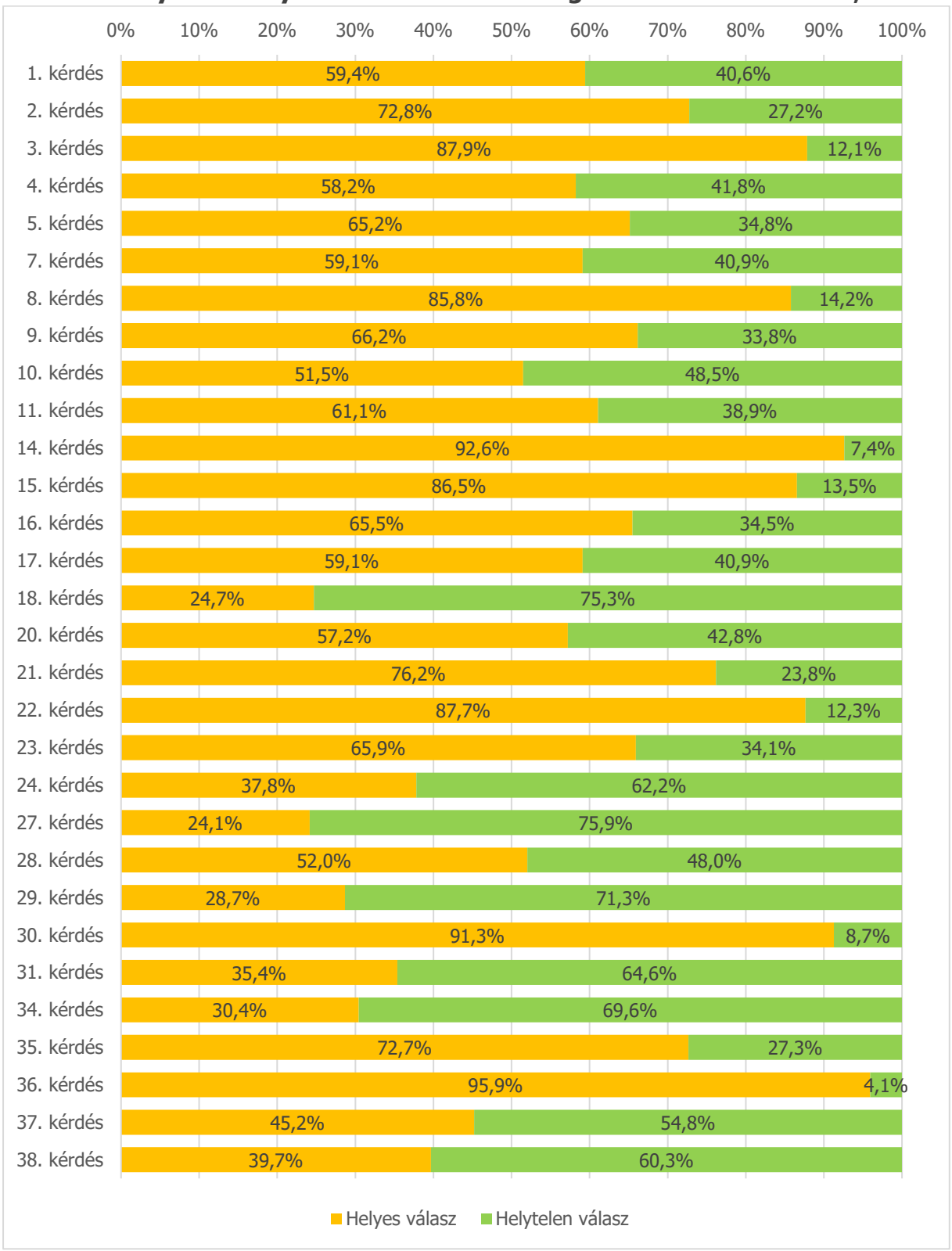
	32. MIT GONDOL A KORRUPCIÓRÓL?				
26. KÉRDÉS	Az élet része.	Nem fér bele az erkölcsi normáimba.	Nem foglalkozom vele.	Nem ítélem el, mindennek megvan az ára.	Összesen
Ahol a jövedelme 400 000 Ft, míg mások 100 000 Ft-ot keresnek.	15,56	19,33	16,53	15,13	17,71
Ahol a jövedelme 400 000 Ft, míg mások 200 000 Ft-ot keresnek.	16,62	18,82	18,53	18,00	18,56
Mindenki 350 000 Ft-ot keres.	18,00	18,95	16,73	15,35	18,36
Ahol a jövedelme 400 000 Ft, míg mások 600 000 Ft-ot keresnek.	19,83	20,21	16,46	6,00	18,69
Összesen	17,50	19,05	16,86	14,38	18,36

Forrás: saját szerkesztés

Ezen eredmények alapján a pénzügyi tudatosságot meghatározó attitüdinális és demográfiai tényezők között egyaránt fontos szerepet játszik a tájékozottság és a gazdasági hírek rendszeres fogyasztása, mint ahogy az is, hogy az emberek ne legyenek teljes mértékben megengedőek a korrupcióval szemben. Az altruizmus is pozitívan befolyásolhatja a pénzügyi tudatosságot, általánosságban kijelenthető, hogy az önzőbb, tájékozatlan, korrupció iránt fogékony egyének kevésbé tudatosak.

EREDMÉNYEK KÉRDÉSENKÉNT

12. ábra Helyes és helytelen választ adók megoszlása kérdésenként, %

Forrás: saját szerkesztés

1. Általános pénzügyi ismeretek, banki szolgáltatások

1. kérdés

1. Melyik az a rövidítés, amelyik NEM egy pénzügyi intézményt jelöl?	Válaszadók megoszlása, %
ATM	**59,4**
MNB	0,9
EKB	11,6
ÁSZ	25,4
Nem tudom.	2,8

2. kérdés

2. A pénztárcájában egy forgalomban lévő, de sérült, hiányos, 1000 Ft-os bankjegy lapul, amit egy kereskedelmi bankban szeretne beváltani. Mire számíthat?	Válaszadók megoszlása, %
A kereskedelmi bank nem foglalkozik ilyesmivel, ezért elküldenek.	5,8
A hiányos bankjegy már értéktelen.	5,5
A hiányos bankjegyekért a hiányzó rész arányában csökkentett térítés jár.	12,2
Amennyiben a bankjegy több mint fele még megvan, akkor azt a névértékén beváltják.	**72,8**
Nem tudom.	3,6

3. kérdés

3. Mikor kérhetik el az internetes áruházak a bankkártya adatainkat e-mailben?	Válaszadók megoszlása, %
Egy adott szolgáltatásra való regisztráláskor.	4,1
Ha regisztráció nélkül vásárolok egy internetes áruházban.	3,5
Néha előfordul, mert ezzel bizonyosodnak meg róla, hogy valóban mi rendeltünk.	2,6
Soha.	**87,9**
Nem tudom.	1,9

4. kérdés

4. Az alábbiak közül mely tevékenységet NEM végezheti egy kereskedelmi bank?	Válaszadók megoszlása, %
Hitelnyújtás	2,9
Készpénzkibocsátás	**58,2**
Részvénykibocsátás	28,1
Készpénz- és számlapénz forgalom lebonyolítása.	4,1
Nem tudom.	6,7

5. kérdés

5. Nyaralásból hazatérve 20 eurót szeretne forintra váltani. Az euró vételi árfolyama 376 Ft, eladási árfolyama 398 Ft, középárfolyama 387 Ft. Hány forintot kap a 20 euróért?	Válaszadók megoszlása, %
20*376= 7520 Ft	**65,2**
20*398= 7960 Ft	16,9
20*387= 7740 Ft	10,1
20*(376+387)/2= 7630 Ft	4,1
Nem tudom.	3,7

6. kérdés

6. Legfőképpen honnan meríti pénzügyi ismereteit?	Válaszadók megoszlása, %
Iskolából	8,0
Amit a családtól látok.	9,8
Interneten tájékozódom.	34,5
Barátoktól.	2,5
Saját tapasztalatomból.	24,3
Egyéb forrásokból.	14,0
Nincsenek pénzügyi ismereteim.	6,8

2. Befektetések, megtakarítások

7. kérdés

7. Hogyan nevezzük azt, amikor több dologba fektetjük pénzünket, ezáltal megosztjuk, és csökkentjük a kockázatot?	Válaszadók megoszlása, %
Tőkeáttétel.	12,7
Diverzifikáció.	**59,1**
Recesszió.	1,3
Szublimáció.	1,9
Nem tudom.	25,0

8. kérdés

8. A hozam és a kockázat a befektetések jellemzői. Melyik állítás igaz az alábbiak közül?	Válaszadók megoszlása, %
A hozam és a kockázat megegyezik.	0,8
Nagyobb hozamért cserébe általában kisebb kockázatot kell vállalnunk.	1,3
Nagyobb hozamért cserébe általában nagyobb kockázatot kell vállalnunk.	**85,8**
A hozam és a kockázat nem függ össze egymással.	6,6
Nem tudom.	5,5

9. kérdés

9. Milyen mértékű garanciát jelent egy részvény árfolyamának múltbeli alakulása a jövőbeli hozamára nézve?	Válaszadók megoszlása, %
Nem garancia a jövőre nézve.	**66,2**
Körülbelül 50%-ban garancia a jövőre nézve.	11,6
Körülbelül 75%-ban garancia a jövőre nézve.	4,6
100%-ban garancia a jövőre nézve.	1,4
Nem tudom.	16,2

10. kérdés

10. Ha a megtakarításait kezelő bank csődbe megy, garantálja-e valaki az Ön kártalanítását?	Válaszadók megoszlása, %
Igen, 100 ezer euróig az Országos Betétbiztosítási Alap.	**51,5**
Igen, 100 ezer euróig a Magyar Nemzeti Bank.	13,6
100 ezer euróig az Állami Számvevőszék.	3,6
Nem, nem garantálja senki.	14,4
Nem tudom.	16,9

11. kérdés

11. 100 ezer Ft megtakarítást szeretne két évre a bankban elhelyezni. A bank a számlán lévő összegre minden évben 4 százalék kamat jóváírását ígéri, illetve eseti kedvezményként eltekint a számlavezetési díjtól. Mennyi pénz lesz a számláján két év múlva?	Válaszadók megoszlása, %
100 000+4 000+160=104 160 Ft	3,4
100 000+4 000+4 000=108 000 Ft	17,0
100 000*1,04*1,04=108 160 Ft	**61,1**
100 000*2*1,04=208 000 Ft	8,7
Nem tudom.	9,8

12. kérdés

12. Van-e rendszeres megtakarítása?	Válaszadók megoszlása, %
Nincs lehetőségem megtakarítani.	27,2
Lenne lehetőségem megtakarítani, de inkább mindig elköltöm a pénzem.	2,8
Van megtakarításom, de az nem rendszeres.	29,3
Igen, rendszeresen ugyanakkora összeget félrerakok.	21,4
Igen, rendszeresen valamekkora összeget félrerakok.	19,3

13. kérdés

13. Melyik elv áll Önhöz a legközelebb?	Válaszadók megoszlása, %
Fontos, hogy az ember mindig tegyen félre, amikor megkapja a fizetését	61,0
Ha hónap végén marad pénz, akkor azzal a megtakarítást kell kiegészíteni	33,2
Felesleges megtakarítani a pénzt, mert úgy az ember sosem fogja élvezni a gyümölcseit	5,8

3. Hitelezés

14. kérdés

14. Egy ismerőse kezesnek kéri fel hitelfelvételhez. Milyen következményei lehetnek, ha elvállalja?	Válaszadók megoszlása, %
Ha a bank nem ad, vagy kevesebb pénzt ad, akkor én kell, hogy adjak neki.	0,8
Ha az ismerősöm nem fizeti a hitelét, és a bank nem tudja rajta behajtani a tartozást, akkor nekem kell fizetni a bank felé.	**92,6**
Ha több pénzt kapna a banktól, mint amire szüksége van, akkor a fennmaradó összeget a kezes köteles elkölteni.	0,4
A kezes legfontosabb feladata, hogy kezelje a banktól kapott pénzösszeget.	1,9
Nem tudom.	4,3

15. kérdés

15. Minek a rövidítése a THM?	Válaszadók megoszlása, %
Törlesztés havi mértéke.	9,3
Teljes hiteldíj mutató.	**86,5**
Törlesztés hossza munkanapokban.	0,4
Támogatott hitel minősítése.	1,9
Nem tudom.	1,9

16. kérdés

16. Lehet-e teljesen online, mindenféle személyes jelenlét nélkül hitelt felvenni?	Válaszadók megoszlása, %
Nem, az igénylő személyi igazolványát személyesen be kell mutatni a bankfiókban.	6,9
Nem, bár az igénylés és a hitelügyintézés online zajlik, a szerződéseket személyesen kell aláírni.	15,5
Igen, ma már az összes bank minden hiteltípusára elérhető az online hitelfelvétel.	3,3
Igen, de csak bizonyos hiteltípusok esetén, a bank által meghatározott feltételek szerint.	**65,5**
Nem tudom.	8,7

17. kérdés

17. Mit jelent az, ha egy kölcsönszerződés 5 éves kamatperiódusú?	Válaszadók megoszlása, %
A kölcsön futamideje 5 év.	7,7
A kölcsönt 5 év alatt kell visszafizetni, kamatokkal együtt.	20,5
A kölcsön kamatozása 5 évig nem változhat.	**59,1**
A törlesztés során kamatot csak 5 évente kell fizetni.	2,8
Nem tudom.	9,9

18. kérdés

18. 1 millió forint kölcsönt vesz fel a banktól évi 6%-os kamatra, havi fix 20.000 Ft törlesztőrészlettel. Összesen mennyi pénzt kell az ötödik év végéig visszafizetnie?	Válaszadók megoszlása, %
1 000 000 Ft-ot.	0,4
20 000*60=1 200 000 Ft-ot.	24,7
20 000*60*1,06=1 272 000 Ft-ot.	**54,9**
1 000 000*5*1,06=5 300 000 Ft-ot.	9,3
Nem tudom.	10,7

19. kérdés

19. Szeretne venni egy laptopot, de jelenleg nincs rá elég pénze. Mit tesz?	Válaszadók megoszlása, %
Kölcsönkérek a barátaimtól.	1,3
Keresek olyan lehetőséget, ahol tudok részletfizetéssel fizetni.	32,4
Túlórázok.	3,1
Spórolok, amíg össze nem jön elegendő pénz rá.	61,1
Értékesítem egy másik vagyontárgyam, hogy ki tudjam fizetni.	2,1

4. Munka világa

20. kérdés

20. A munkabér után ki fizeti a közterheket (adót és járulékokat)?	Válaszadók megoszlása, %
A munkavállaló.	11,0
A munkáltató.	30,7
Mind a munkavállaló, mind a munkáltató.	57,2
Senki.	0,1
Nem tudom.	1,0

21. kérdés

21. Ki módosíthatja a munkaszerződést?	Válaszadók megoszlása, %
Kizárólag a munkaadó.	20,0
Kizárólag a munkavállaló.	1,0
Közös megegyezéssel a munkaadó és a munkavállaló.	**76,2**
Nem módosítható.	1,1
Nem tudom.	1,8

22. kérdés

22. Mi a cafeteria?	Válaszadók megoszlása, %
Egy modern olasz kávégép	0,3
Egy étkezési utalvány	11,1
Szabadon választható béren kívüli juttatás	**87,7**
Nem tudom.	0,9

23. kérdés

23. Mekkora a havi bruttó minimálbér összege ma (2024) Magyarországon?	Válaszadók megoszlása, %
177 422 Ft	11,4
266 800 Ft	**65,9**
326 000 Ft	16,0
571 200 Ft	1,9
Nem tudom.	4,9

24. kérdés

24. Egy munkavállaló havi bruttó fizetése 500 000 Ft. Mekkora a munkáltató teljes havi költsége ebben az esetben?	Válaszadók megoszlása, %
500.000 Ft (mert a közterheket a munkavállaló bruttó béréből vonják le)	23,2
500.000 Ft + 15% személyi jövedelemadó.	7,3
500.000 Ft + 13% szociális hozzájárulási adó.	**37,8**
500.000Ft + 18,5% társadalombiztosítási járulék.	20,8
Nem tudom.	10,9

25. kérdés

25. Szeretne-e a jövőben saját vállalkozást indítani?	Válaszadók megoszlása, %
Igen, egyértelműen szeretnék vállalkozást indítani.	7,8
Inkább saját vállalkozást szeretnék indítani, mint más alkalmazottjaként dolgozni.	6,3
Inkább más alkalmazottjaként szeretnék dolgozni, mint saját vállalkozást indítani.	6,1
Biztos, hogy nem szeretnék vállalkozást indítani.	12,5
Már van vállalkozásom.	34,7
Nem tudom, még nem gondolkodtam ezen.	32,6

26. kérdés

26. Feltételezzük, hogy dönthetne, melyik világban él. Az árak mindegyik világban megegyeznek a jelenleg valóban érvényes árakkal, és a pénz is ugyanannyit ér. Melyiket választaná?	Válaszadók megoszlása, %
Ahol a jövedelme 400 000 Ft, míg mások 100 000 Ft-ot keresnek.	9,3
Ahol a jövedelme 400 000 Ft, míg mások 200 000 Ft-ot keresnek.	14,9
Mindenki 350 000 Ft-ot keres.	68,0
Ahol a jövedelme 400 000 Ft, míg mások 600 000 Ft-ot keresnek.	7,8

5. Általános gazdasági ismerek

27. kérdés

27. Magyarországon melyik szektor állítja elő a GDP legnagyobb részét?	Válaszadók megoszlása, %
Mezőgazdaság.	13,8
Szolgáltató szektor.	**24,1**
Ipar.	34,6
Pénzügyi szektor.	15,4
Nem tudom.	12,0

28. kérdés

28. Milyen összefüggés van a jegybanki alapkamat és a kereskedelmi bankok hitelkamatai között?	Válaszadók megoszlása, %
A kereskedelmi bankok hitelkamatai általában magasabbak.	**52,0**
A kereskedelmi bankok hitelkamatai általában alacsonyabbak.	7,5
A két kamat azonos.	4,9
Nincs közöttük összefüggés.	8,8
Nem tudom.	26,8

29. kérdés

29. Magyarország GDP arányos adóssága körülbelül 75%. Ez egyszerűbben azt is jelenti, hogy mindenkire jut egy bizonyos összegű adósság. Mekkora ez egy főre, így az Önre is eső államadósság értéke?	Válaszadók megoszlása, %
Közel 58 ezer forint.	8,7
Közel 580 ezer forint.	12,9
Közel 5,8 millió forint.	**28,7**
Közel 58 millió forint.	10,8
Nem tudom.	38,9

30. kérdés

30. Mi a közpénz?	Válaszadók megoszlása, %
Az államháztartásban rendelkezésre álló pénz, amelyből az állam a közfeladatok ellátását finanszírozza.	**91,3**
A köztársasági elnök rendelkezésére álló pénz, amelyből kiadásait finanszírozza.	0,9
A miniszterelnök rendelkezésére álló pénz, amelyből állami kiadásait finanszírozza.	1,8
A Magyar Nemzeti Bank által kibocsájtott pénz, amely saját céljaink megvalósítására fordítható.	2,4
Nem tudom.	3,6

31. kérdés

31. Egy túró rudi ára tavaly 300 forint volt egy boltban. Azonban idén, a korábbi 27 százalékról 18 százalékra csökkent a túró rudi áfája. Kizárólag az áfa változása miatt hogyan módosult a túró rudi ára?	Válaszadók megoszlása, %
Csökkent, kerekítve 21 forinttal (300-300/1,27*1,18)	**35,4**
Csökkent, kerekítve 23 forinttal (300-300*1,27/1,18)	17,6
Csökkent, 27 forinttal (300*(0.27-0.18))	27,6
Növekedett, kerekítve 23 forinttal (300*1.27/1.18-300)	3,7
Nem tudom.	15,7

32. kérdés

32. Mit gondol a korrupcióról?	Válaszadók megoszlása, %
Az élet része.	10,1
Nem fér bele az erkölcsi normáimba.	69,3
Nem foglalkozom vele.	17,0
Nem ítélem el, mindennek megvan az ára.	3,5

33. kérdés

33. Szokott-e pénzügyi, gazdasági híreket olvasni, hallgatni?	Válaszadók megoszlása, %
Egyáltalán nem.	18,6
Leginkább nem, csak ha valami rendkívüli esemény történik.	59,6
Igen, rendszeresen.	21,7

6. Biztosítás, nyugdíj

34. kérdés

34. Egy középiskolás egy baleset során csonttörést szenved, de szülei nem kötöttek rá balesetbiztosítást. Részesül-e anyagi juttatásban?	Válaszadók megoszlása, %
Igen, mivel 18 éves korig alanyi jogon jár az állami által fizetett biztosítás.	**30,4**
Nem.	19,1
Igen, de csak akkor, ha kötött tanulóbiztosítást.	16,8
Igen, de csak abban az esetben ha van egyéb biztosítása, melyben a csonttörés, mint biztosítási esemény szerepel.	25,4
Nem tudom.	8,4

35. kérdés

35. Kötelező-e utasbiztosítást kötni, ha külföldre utazik?	Válaszadók megoszlása, %
Igen, mert csak így léphetek át másik országba.	7,1
Igen, ha a Schengen-i övezeten kívül utazunk.	3,1
Igen, de csak ha EU-n kívül utazunk.	12,0
Nem.	**72,7**
Nem tudom.	5,2

36. kérdés

36. Milyen biztosítást köthet új mobiltelefon megvásárlásakor a telefonja biztonsága érdekében?	Válaszadók megoszlása, %
CASCO biztosítás	1,1
Életbiztosítás	0,3
Készülékbiztosítás	**95,9**
Poggyászbiztosítás	0,4
Nem tudom.	2,2

37. kérdés

37. Mi a kockázatközösség?	Válaszadók megoszlása, %
Az USA-ban nagyon népszerű "Community insurance" magyar megfelelője: a kockázatokat biztosítások segítségével elkerülő emberek közössége.	25,2
Egy online közösség, ahol a kockázatokat kedvelő emberek közössége kapcsolatot tart egymással.	1,2
A kockázatközösség a kockázni és kockáztatni szerető emberek közössége.	2,8
Azoknak a személyeknek a közössége, akik a véletlenszerűen bekövetkező káresemények pénzügyi kockázatát egymás között megosztják.	**45,2**
Nem tudom.	25,6

38. kérdés

38. Külföldre utazás miatt utasbiztosítást köt, melynek fontos eleme a felelősségbiztosítás. Melyik biztosítás fizet a biztosítási díjhoz képest ár/érték arányban a legtöbbet?	Válaszadók megoszlása, %
6 000 Ft biztosítási díj, és felelősségbiztosítás esetén 2 000 000 Ft-ot fizet.	**39,7**
7 000 Ft biztosítási díj, és felelősségbiztosítás esetén 2 100 000 Ft-ot fizet.	6,5
10 000 Ft biztosítási díj, és felelősségbiztosítás esetén 3 000 000 Ft-ot fizet.	12,1
20 000 Ft biztosítási díj, és felelősségbiztosítás esetén 6 000 000 Ft-ot fizet.	17,6
Nem tudom.	24,0

39. kérdés

39. Mit gondol arról, hogy Ön és családtagjai rendelkezzenek balesetbiztosítással?	Válaszadók megoszlása, %
Fontosnak tartom, és rendelkezünk is vele.	60,9
Fontosnak tartom, de nem rendkezünk vele.	20,9
Fontosnak tartom, de megmondom őszintén, hogy fogalmam sincs, hogy rendelkezünk-e valamilyen balesetbiztosítással.	10,9
Nem tartom fontosnak, mert úgysem fizet a biztosító.	5,3
Nem tartom fontosnak, mert velünk úgyse történik semmi veszélyes.	2,0

40. kérdés

40. Mit gondol, mikor érdemes elkezdeni nyugdíjcélra megtakarítani?	Válaszadók megoszlása, %
Pár évvel a nyugdíj előtt, hiszen ekkor már valószínű, hogy megérem, szükség lesz a pénzre.	6,4
Saját lakás, autó megvásárlása után.	6,6
Csak akkor, ha stabil, jól fizető munkahelyem van.	14,7
Minél hamarabb, akár első munkahely megszerzésekor, hogy több ideje legyen a megtakarított pénznek gyarapodni.	72,3

41. kérdés

41. Munkáltatója úgy dönt, hogy minden munkavállalója gyermeke részére tanuló balesetbiztosítást ad béren kívüli juttatásként. Mit gondol erről?	Válaszadók megoszlása, %
Jó dolognak tartom, mert helyeslem, hogy a munkáltató segítse a családosokat, főleg egy gyermek balesete esetén.	45,7
Jó dolognak tartom, mert így a munkáltató növeli a gyermekes szülők biztonságérzetét.	30,2
Nem tartom jó dolognak, mert ez igazságtalanság, hiszen akinek nincs gyereke, annak nem lesz elérhető ez a juttatás.	15,5
Nem tartom jó dolognak, mert ez a szülő dolga, és nem a munkáltatóé.	8,6

econventio
kerekasztal közhasznú egyesület

MELLÉKLET

6. táblázat Helyes válaszok aránya, %

		Econventio-index	1. Általános pénzügyi ismeretek	2. Befektetés, megtakarítás	3. Hitelezés	4. Munka világa	5. Általános gazdasági ismeretek	6. Biztosítás, nyugdíj
Nem	Férfi	64,52	73,25	72,81	65,71	65,89	48,92	60,52
	Nő	60,05	67,13	61,95	65,68	64,64	45,41	55,50
	Összesen	61,19	68,69	64,72	65,69	64,96	46,31	56,78
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség	Legfeljebb 8 általános	42,50	50,00	37,50	47,50	42,50	27,50	50,00
	Szakképzés	58,11	65,83	60,20	63,73	62,37	42,92	53,63
	Gimnázium	55,20	60,54	58,37	60,65	60,00	39,67	51,96
	Felsőfokú végzettség	66,33	74,62	71,19	69,62	69,38	51,95	61,24
	Összesen	61,19	68,69	64,72	65,69	64,96	46,31	56,78
Háztartás mérete	1 fő	60,66	67,08	68,13	62,71	64,17	48,13	53,75
	2 fő	61,20	70,17	66,30	65,21	63,78	46,13	55,63
	3 fő	60,57	67,54	63,68	65,44	64,21	45,88	56,67
	4 fő	61,81	69,04	63,68	67,28	66,44	46,53	57,91
	5 fő	61,56	67,34	60,76	68,35	68,10	45,06	59,75
	Összesen	61,18	68,59	64,61	65,84	65,05	46,30	56,68
Családi állapot	Elvált	61,34	72,41	66,67	66,21	63,68	45,98	53,10
	Házas	63,82	72,34	66,09	69,39	67,27	49,19	58,62
	Nőtlen/hajadon	56,14	60,29	61,25	59,27	60,22	41,03	54,80
	Özvegy	60,99	70,81	65,95	60,00	70,27	45,41	53,51
	Összesen	61,15	68,65	64,68	65,65	64,92	46,27	56,73

6. táblázat (folyt.)

		Econventio-index	1. Általános pénzügyi ismeretek	2. Befektetés, megtakarítás	3. Hitelezés	4. Munka világa	5. Általános gazdasági ismeretek	6. Biztosítás, nyugdíj
Hogyan értékeli pénzügyi ismereteit?	Nagyon rossz	57,92	67,50	58,75	61,25	63,75	42,50	53,75
	Átlagosnál rosszabb	51,22	58,87	49,58	54,08	54,93	39,44	50,42
	Átlagos	60,35	68,64	62,94	65,70	64,45	44,93	55,46
	Átlagosnál jobb	67,80	73,07	76,14	69,77	70,57	53,64	63,64
	Kiváló	67,54	67,37	78,95	74,74	68,42	52,63	63,16
	Összesen	61,19	68,69	64,72	65,69	64,96	46,31	56,78
Lakóhely (településtípus)	Főváros	80,00	76,36	90,91	92,73	80,00	69,09	70,91
	Megyei jogú város	62,50	66,97	68,79	63,48	66,52	49,55	59,70
	Város	60,14	68,74	64,19	63,39	61,95	46,06	56,53
	Nagyközség	63,40	71,91	69,79	67,23	68,09	45,96	57,45
	Község	60,67	68,49	62,46	66,96	65,75	44,69	55,68
	Tanya	64,44	75,56	71,11	66,67	62,22	57,78	53,33
	Összesen	61,19	68,69	64,72	65,69	64,96	46,31	56,78
Részesült-e pénzügyi oktatásban, részt vett-e pénzügyi képzéseken, tréningeken?	Igen	68,35	73,99	76,01	72,90	71,88	53,33	61,96
	Nem	58,06	66,37	59,78	62,54	61,93	43,23	54,52
	Összesen	61,19	68,69	64,72	65,69	64,96	46,31	56,78

6. táblázat (folyt.)

		Econventio-index	1. Általános pénzügyi ismeretek	2. Befektetés, megtakarítás	3. Hitelezés	4. Munka világa	5. Általános gazdasági ismeretek	6. Biztosítás, nyugdíj
Átlagos havi nettó jövedelem	180.000 t/hó alatt	53,87	59,60	53,74	60,61	55,76	39,80	53,74
	180.000 és 220.000 Ft/hó között	54,55	59,14	54,84	61,29	60,86	39,78	51,40
	220.001 és 320.000 Ft/hó között	62,48	70,88	66,28	68,20	65,36	46,44	57,70
	320.001 és 430.000 Ft/hó között	64,95	73,52	69,05	67,52	69,90	51,81	57,90
	430.000 Ft felett	68,77	76,58	75,68	74,41	70,45	52,43	63,06
	Nem kívánom megadni	56,49	63,61	60,75	57,44	61,50	41,65	53,98
	Összesen	61,19	68,69	64,72	65,69	64,96	46,31	56,78
Foglalkozás	Alkalmazott	62,65	70,42	66,25	67,94	66,53	47,25	57,50
	Munkanélküli	63,33	71,43	65,71	74,29	62,86	48,57	57,14
	Nyugdíj mellett vállalkozom/dolgozom	65,10	67,06	67,06	65,88	70,59	54,12	65,88
	Nyugdíjas	55,38	70,00	59,62	56,15	56,54	40,00	50,00
	Tanuló	47,07	46,67	49,07	48,00	52,27	35,47	50,93
	Vállalkozó	67,59	78,33	72,78	69,44	70,00	55,00	60,00
	Összesen	61,19	68,69	64,72	65,69	64,96	46,31	56,78

Forrás: saját szerkesztés